

आ.व. २०८०/०८१ को लेखा समितिको प्रतिवेदन

२०७९/०८० को मलेप प्रतिवेदन समेत

नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबिचको सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्दै जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ, गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्दै लोकतन्त्रका लाभहरुको समानुपातिक, समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानूनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप समाजबाद उन्मुख संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तहदेखि नै सुदृढीकरण गर्न र स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अध्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकार स्थापना भएको हो ।

लेखा समिति स्थानीय तहको महत्वपूर्ण एक विषयगत समिति हो नगरपालिकाको कोषको खर्च नगरसभाले चाहे बमोजिम होस् भनी त्यसको सुनिश्चितता गर्नु र कोषको प्रभावकारी मितव्यी ढंगबाट खर्च भए/नभएको जाँचपड्नाल गर्नु लेखा समितिको प्रमुख कार्य हो । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ५ को दफा २२ बमोजिम राष्ट्री नगरपालिकामा एक जना संयोजक सहित ३ सदस्यीय लेखा समितिको गठन गर्नु पर्ने कानूनी व्यवस्था छ । २०७८/०७९ को नगर सभाले समितिको संयोजक तथा सदस्यको चयन पश्चात राष्ट्री नगरपालिकाको लेखा समितिले पुर्णता पाएको थियो र हामीले लेखा समितिको कार्यसम्पादन कार्यविधि, संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको मर्म अनुसार हामीले पूर्ण ढंगले लेखा समितिलाई चलाईमान बनाउनु पर्दछ । स्थानीय तहको कार्यप्रणालीमा सुधार र वित्तीय सुशासन कायम गर्ने अस्त्र आन्तरिक नियन्त्रण र लेखापरीक्षण हो । दुवैको एउटै मन्त्र पारदर्शिता कायम गरी सुशासन अभिवृद्धि गर्नु नै हो । हामीले यस नगरपालिकामा वित्तीय कारोबारलाई खुलस्त बनाई उपलब्ध स्रोतको मितव्यी, प्रभावकारीता, कार्यदक्षता पूर्वक उपयोगमा जोड दिनु पर्दछ । स्थानीय तहको सेवा प्रवाह, लागत, लाभ समय र प्रभाव, वित्तीय कारोबार, आर्थिक विवरणको विश्वनियता र यथार्थता र स्रोत साधनको उच्चतम प्रयोगको अवस्था मूल्याङ्कन गर्न आन्तरिक नियन्त्रण र लेखापरीक्षण र लेखा समितिको प्रतिवेदनलाई आधार लिइन्छ ।

राष्ट्री नगरपालिकाले आ.व. २०८०/०८१ मा कुल चालु तर्फ र पुँजिगत तर्फ गरी ७९.६७ प्रतिशत खर्च भएको छ । जसमा चालु तर्फ रु.८२.०८ प्रतिशत र पुँजिगत तर्फ रु.७२.११ प्रतिशत खर्च भएको वित्तीय विवरण अनुसार देखिन्छा नगरपालिकाको आर्थिक प्रशासन शाखामा अझै पनि अनुमानीत ९ करोड बराबरको अन्तिम भुक्तानीको फाइल देखिन्छ । समयमै हामीले कार्य सम्पन्न नगर्ने आर्थिक बर्षको अन्त्यमा

हुने कामको चाप, कानूनी रूपमै आर्थिक बर्ष सकिनु भन्दा एक हप्ता अगाडी सरकारी खाता बन्द हुने कानूनी व्यवस्थाले हाम्रो खर्च प्रतिशत बढ्न सकेको छैन नगरपालिकाले यस विषयमा विशेष ध्यानदिइ अबका दिनमा समयमै बजेट खर्च हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

अध्यक्ष महोदय, प्रमुख अतिथिज्यू अतिथिज्यू तथा माननीय सदस्यज्यूहरु,

अब म राष्ट्री नगरपालिकाको आ.व. २०८०/०८१ कार्य प्रगती तथा बैठकका निर्णय प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

- ❖ हामीले आर्थिक बर्ष २०८०/०८१ मा ०२ वटा लेखा समिति को बैठक बस्यौं । जसमा विगतमा भएका मलेप प्रतिवेदन सम्बन्धी सुभाव को समिक्षा, सार्वजनिक खरिदको अवस्था र खरिद प्रकृयामा गरिनुपर्ने सुधार, आन्तरिक राजश्व व्यवस्थापनमा नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरूलाई पत्राचार गर्न सुभाव, प्रशासनिक कर्मचारी व्यवस्थापन, आन्तरिक नियन्त्रण, इन्धन, मर्मत, विविध खर्च कटौतिमा सुभाव, नगरपालिकाले विकास निर्माणमा प्रयोग हुने ब्याक हो लोडर संचालन कार्यविधि बनाउनु पर्ने वडा तथा नगरपालिकाले उपलब्ध गराउने आर्थिक सहायता, विपद व्यवस्थान, योजना संशोधन तथा रकमान्तर, पत्रपत्रिका तथा सुचना, खरिद इकाइ, दैनिक ज्यालादारी कर्मचारी, वडागत तथा शाखागत जिन्सी व्यवस्थापन, कर्मचारी हाजिरी विवरण, अनुदान दिदा अपनाउने कार्यविधि, विषयगत शाखाको मासिक रिपोर्ट सम्बन्धमा, आन्तरिक राजश्व तथा आन्तरिक श्रोत बढाउने सम्बन्धमा वितरणमुखि खर्च नियन्त्रण सम्बन्धमा, खेलकुद रकम निकासा सम्बन्धमा, लगायत विविध विषयमा बैठक बसी सोको व्यवस्थापनका लागि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सुभाव दिएको थियौं ।
- ❖ हामीले हाम्रो राष्ट्री नगरपालिकामा वित्तिय अनुशासन कायम गर्दै हामीले गरेका कामहरु पारदर्शि हुनु पर्दछ । नगरपालिकाबाट तथा वडा कार्यालयबाट हुने विभिन्न खरिद सोझै हुने गरेको छ किन हो ? नगरपालिकामा अनावश्यक खरिद किन हुन्छ ? जस्तै नगरपालिकाले खरिदगर्ने विभिन्न इलोक्ट्रोनीक सामानहरू मर्मत गर्नु भन्दा नयाँ खरिद गर्न बढि जोड गरिएको गरिब अशक्त र असाहयहरूलाई वितरण गरिएको खाधन्न तथा सहयोग यथेस्ट कार्यविधि अनुसार नरहेको चित्रमा राष्ट्री नगरपालिका भन्ने बित्त चित्रले खर्च अनुसारको उपलब्धी नदेखिएको विभिन्न बृत्त चित्र निर्माण वडा वडामा दोहोरो पना हुने गरी वितरणमुखि कार्यक्रम जस्तै ह्युम पाइप वितरण, जस्ता वितरण, स्यालो ट्युवेल, स्यालो बोरिङ वितरण, वडा तथा नगरमा हुने आर्थिक सहायता वितरण, खेलकुद सहायता, कृषि अनुदान सम्बन्धी कार्यक्रम किन हामीले व्यवस्थित बनाउन सकेका छैनौं? यसको समिक्षा हामीले कहिले गर्ने । हरेक वडाको एउटै सामानको गुणस्तरमा समेत मुल्य किन फरक फरक रहेको छ ? जस्तै एक वडाले किनेको फोटोकपिको मुल्य अन्य वडाले खरिद गरेको मेल खाँदैन यसको समस्या समाधान तर्फ नगरपालिकाले विशेष ध्यान दिनु पर्दछ ।
- ❖ यस आर्थिक बर्षमा राष्ट्री नगरपालिक कार्यालय तथा विभिन्न विषयगत शाखाबाट समेत हुने कार्यक्रममा राष्ट्री नगरपालिकामा खर्चको भुक्तानी दिने बेलामा बिषय भन्दा फरक शिर्षकबाट भुक्तानी भएको

देखिन्छ । जस्तै विभिन्न शर्षकको भुक्तानी नगरपालिकाको सम्पुरक बाट भुक्तानी गर्नु ।

- ❖ राष्ट्री नगरपालिका तथा वडा कार्यालयमा हुने विभिन्न विकास योजना उपभोक्ता समिति बाट हुन नसक्ने कामको लागि ठेक्का मार्फत गर्नु पर्दछ । उपभोक्ता समिति बाट हुन नसक्ने कामको लागि उपभोक्ता समितिले ओगट्ने र ठेककामा दिने व्यवस्था नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।
- ❖ नगरपालिकाले आन्तरिक राजश्व बृद्धिमा ध्यान दिन सक्नु पर्दछ । राजस्व स्थानीय तहको महत्वपूर्ण आधार हो । करको दायरा बढाउदै नगरपालिकाको विकासमा ध्यान दिन सक्नु पर्दछ । नगरपालिकाको राजश्व परामर्श समिति लाई कृयाशिल बनाउदै कर अभियान संचालन गरी आन्तरिक राजश्व बृद्धि गरे मात्र हामीले तय गरेका विकास योजना समयमै गर्न सकिन्छ यसर्थ यसमा नगरपालिकाले आगामी आ.व मा राजश्व बृद्धिको सुधारको अपेक्षा लिएको छु ।
- ❖ रकमान्तर गर्ने अधिकार कार्यपालिकालाई र नगरसभालाई मात्र छ हामी वडागत बैठक बाट हुने रकमान्तर लाई निषेध गर्नु पर्दछ । साथै कुनै पनि योजनामा छुट्टाएको मौज्दात रकम सो योजनाबाट बचेमा रकमान्तर गर्न नपाउने गरी व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ । बजेट शिर्षक अनुसार खर्च खर्नु पर्दछ । खर्चको शिर्षक बर्गीकरण निमिलाई खर्च गर्नु हुँदैन भन्ने मलेको सुझाव लाई कार्यान्वयमा जोड दिनु पर्ने देखिन्छ ।
- ❖ आर्थिक सहायता सम्बन्धी कार्यविधि नगरले निर्माण गरेको छ । तर आर्थिक कार्यविधि अनुसार सहायता उपलब्ध गराइएको देखिएन । कार्यविधि अनुसार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले रु.२५०० उप प्रमुखले रु.३००० र नगर प्रमुखले रु.५००० सम्म दिन सक्ने देखिन्छ । सो अनुसार वडा कार्यालय तथा नगरपालिकामा आर्थिक सहायता वितरण भएको छैन कानून अनुसार व्यवस्थापन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- ❖ नगरपालिमामा यस बर्ष इन्धनमा धेरै रकम खर्च भएको छ । प्रमुख, उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा इन्धन पाउने कर्मचारी को कानुन बनाएर इन्धन खर्च तथा मर्मत खर्च उलब्ध गराउनु पर्ने देखिन्छ । जेसिवी को इन्धन खर्च तथा मर्मत सम्बन्धमा कानून बनाएर खर्च उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।
- ❖ विषयगत शाखा तथा वडा कार्यालयमा हुने संचालन खर्च जस्तै इन्धन, मर्मत, संचार खर्च मितव्यी हुनु सकेको छैन कार्यविधि बनाएर खर्च लेख्नु पर्ने देखिन्छ ।
- ❖ राष्ट्री नगरपालिका कार्यालय, विषयगत शाखा तथा वडा कार्यालय हुने कार्यालय मसलन्ध खर्च, औषधि खरिद, फर्निचरजन्य सामाग्री अनुगमन गरेर प्रचलित दररेट अनुसार भए नभएको एकिन गरी अनुगमन पश्चात भुक्तानी हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने देखिन्छ । यसले खरिद प्रकृयालाई मितव्यी बनाउने देखिन्छ ।
- ❖ योजना अनुगमन गरेर मात्र भुक्तानी हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ । कार्यालयमै बसेर गर्ने योजनाको अनुगमनले योजनाको बारेमासहि अनुगमन हुँदैन । अनुगमन गरेर मात्र भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ । कागजमा हुने अनुगमनको अन्त्य गर्नु पर्दछ ।
- ❖ विभिन्न वडा तथा नगरमा भएका खेलकुद कल्वहरूलाई दर्ता नविकरणको आधारमा मात्र अनुदान

सिफारिस गर्नु पर्दछ। दोस्रो पुरस्कार नगरपालिकाबाट हुने कार्यविधिमा भए अनुसार यसको आधार तय भएको छैन। नगरपालिकाबाट खेलकुद को लागि हुने भुक्तानी व्यक्तिको नाममा नजानेगरी सम्बन्धीत कल्व तथा सम्पादको को नाममा जाने गरी कार्यविधि व्यवस्थित गर्नु पर्दछ। नगर खेलकुद समितिलाई पुर्णिता दिनुपर्ने देखिन्छ।

- ❖ विभिन्न मेलमिलाप समितिलाई वडा तथा नगर बाट सुविधा उपलब्ध गराउदा कार्यविधि अनुसार हुने गरी मात्रै उपलब्ध गराउनु पर्दछ। यहाँ भुक्तानीका लागि हिसाब मिलान गरे जस्तो देखिन्छ।
- ❖ विभिन्न सामाग्री खरिद, सेवा तथा परामर्श खरिद न.पा, विषयगत शाखा तथा बडामा हुने कार्यक्रम हरुको कार्यदेश दिएर सार्वजनिक सुचनाको माध्यम बाट खरिद प्रकृया व्यवस्थित बनाउनु पर्ने देखिन्छ।
- ❖ जनप्रतिनिधिले बागमती प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराएको सुविधा अनुसार मासिक सुविधा लिदै आएकोमा दोहोरो सुविधा हुने गरी संचार, इन्धन, सवारी साधन लगाएत दोहोरो पर्ने गरी लिन नपाउने व्यवस्था छ। प्रदेश कानुन विपरित सेवा सुविधा लिएकोमा मासिक सेवा सुविधा भुक्तानी गर्दा कट्टा गरेर भुक्तानी हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ। जस्तै राष्ट्री नगरपालिका तथा बडाहरूमा चलाईएको सेतो प्लेटको मोटरसाइकलहरू .....
- ❖ सुचना तथा विज्ञापन खर्चमा नगरपालिकाले वडा कार्यालयले मितव्यीता अपनाएको देखिदैन। नगरपालिकाले टेण्डर गरी १ देखि १३ वडा, विषयगत शाखामा हुने विज्ञापन सबैको एकमुष्ट लागत अनुमान गरी विज्ञापन तथा सुचना खर्चमा खर्च हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ। विविन्न जिल्ला तथा संस्था बाट आउने विज्ञापन खर्च दावी गर्ने कार्यको कार्यालयबाट भुक्तानी गर्नु हुदैन। नगरपालिकाबाट स्पष्ट कार्यदेश दिएर नगरपालिकाको आवश्यकता तथा अति जरुरी कार्य भएमा स्वीकृत दररेट र सुचना सम्बन्धी कार्यविधि अनुसार भुक्तानी हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ। कार्यालयले अति जरुरी टेण्डर सम्बन्धी सुचना बाहेक सुभकामना लगाएत विज्ञापनमा खर्च गर्नु हुदैन।
- ❖ राष्ट्री नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरूमा नागरिक बडापत्र राखिएको देखिएन। राष्ट्री नगरपालिकाको सबै वडा कार्यालय तथा विषयगत शाखामा हुने सेवा प्रवाह अनुसार नागरिक बडापत्र सच्याइ अनिवार्य राख्नु पर्ने देखिन्छ।
- ❖ मासिक रूपमा प्रत्येक वडाले दर्ता चलानी अनुसारको रसिद भए नभएको अनुगमन गर्नुपर्ने साथै राजशव शाखा एकिन गरी चलानी अनुसार रसिद नभएमा सम्बन्धीत कर्मचारीबाट दोब्बर राजशव असुल गरी विभागिय कारबाही गर्ने संयन्त्र कार्यालयले विकास गर्नु पर्दछ।
- ❖ नगर क्षेत्र भित्रका सबै व्यवसाय हरुको दर्ता तथा नविकरण गर्ने, विज्ञापन कर देखि विभिन्न व्यवसायी करहरूलाई सरलिकृत गर्दै राजशव फाँटलाई नगरपालिकाले व्यवस्थित अभिलेख राखी राजशव संकलन गर्दै बजार व्यवस्थापन गर्नु पर्ने देखिन्छ। साथै राजशवमा धुरी कर तथा घर मुल्याङ्कन यथार्थ गर्न सक्ने हो भने आन्तरिक राजशव बढाउन सकिन्छ।
- ❖ राष्ट्री नगरपालिकाको कार्यपालिकाको बैठक तथा नगर सभा नियमित रूपमा भएको देखिदैन। नगर

सभा मिती २०८०/०३/३० गते तथा कार्यपालिकाको बैठक मिती २०८०/०६/१६ गते मात्रै भएको देखिन्छ । यसले २३ जनाको कार्यपालिकाको सदस्य तथा ७० जनाको नगर सदस्यहरूको सर्वसहमत भएर समृद्ध नगरको परिकल्पना तिर लानुपर्ने आवशकता देखिन्छ ।

- ❖ लेखा समिति नगरपालिकाको एक महत्वपूर्ण विषयगत समिति हो कार्यपालिकामा हुने बैठकमा हाल सम्म लेखा समितिलाई ध्यान दिएको देखिदैन साथै लेखा समितिलाई काम गर्ने वातावरण समेत निर्माण भएको छैन । कार्यपालिका बैठकमा समय समय मा लेखा समितिको उपस्थिति हुने गरि कार्य गर्नु पर्दछ कार्यपालिका मा लेखा सिमितिले गरेका निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्दै जानु पर्ने देखिन्छ ।

नगरपालिकाले गरेका मुख्य क्रियाकलाप

१. नगर विकासका लागि वार्षिक, आवधिक तथा विषयगत योजना तर्जुमा,
२. स्थानीय सरकार सञ्चालनका लागि आवश्यक कानून तथा मापदण्ड निर्माण,
३. नगर सभाबाट पारित वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन तथा कार्यान्वयन,
४. संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन,
५. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्नुपर्ने कार्यहरु सञ्चालन,

कार्यालयको बेरुजु फर्छौटतथा संपरीक्षणको अवस्था :

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ८४ ले बेरुजु फर्छौट गर्ने व्यवस्था गरेको छ । सोही ऐनको दफा ८४ (२) मा बेरुजु फर्छौट गर्ने गराउने कर्तव्य प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत हुने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले बेरुजु अद्यावधिक गरी नियमानुसार बेरुजु फर्छौट गर्नुपर्दछ नगरपालिकामा ऐनले व्यवस्था गरे बमोजिम बेरुजु फर्छौट समिति गठन गरी वित्तीय अनुशासन कायम राख्ने सन्दर्भमा लेखा परीक्षण अंकको १ प्रतिशतभन्दा बढी बेरुजू हुन नदिने गरी कार्य गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्छ । बेरुजु बद्नाले नगरपालिकाको खर्च प्रणालीमा वित्तीय अनुशासन कमजोर भई उच्च स्तरको वित्तीय जोखिम दर्शाउँछ । बर्षेनी बेरुजु बद्नाले संगठनात्मक प्रभावकारिता दृष्टिले र आर्थिक अनुशासनको दृष्टिले पनि उपयुक्त अवस्था हैन । बेरुजु बद्दा राष्ट्री नगरपालिकाको श्रोत परिचालनमा दक्षताको कमीका साथै विधिको पालना नहुने अवस्था समेत देखाउँछ । प्रस्तुत परिप्रेक्षमा यस नगरपालिका सरोकारवाला सवैले कानूनको पालना र विधिको शासनमा अक्षरस पालना गरी बेरुजु न्यूनीकरणमा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ । बेरुजु भनेको अंकमा उल्लेख भएको रकम मात्र हैन सैधान्तीक रूपमा लेखिएका अक्षर पनि बेरुजु हो जसले हामीले गरेका हरेक कृयाकलाप र वित्तिय अनुशासनको मापन गर्दछ । हामीलाई चाहिने कानूनको निर्माण कानून अनुसार बेरुजु फर्झ्योट गठन गरी कानून विधि र प्रकृयालाई हामी सवैले पालना गरी वित्तीय अनुशासन कायम गर्दै कानून सम्मत कार्यगरी अगाडी बद्नु पर्दछ ।

संघ र प्रदेशबाट प्राप्त विशेष तथा सम्पुरक अनुदान -महालेखा परीक्षकको कार्यालय तथा सम्पुरक र बिशेष अनुदान बाट प्राप्त रकमको कार्यान्वयन निर्देशिका अनुसार उक्त शिर्षकमा प्राप्त रकम बाट योजना संचालन गर्दा उपभोक्ता समिति बाट गर्न नहुने व्यवस्था रहेको छ । साथै नगरपालिका प्राप्त सम्पुरक अनुदान बाट प्राप्त रकमको नगरपालिकाले अनिवार्य रूपमा पचास प्रतिशत योगदान गरी कार्यक्रम संचालनको व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ । हाम्रो नगरपालिका बाट संचालित हरेक कार्यक्रम स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्यांकन कार्याविधि अनुसार मापन हुने हुँदा उक्त सुचक पुरा गरी वित्तीय सुशासन कायम गर्नु पर्दछ अवण्डा बजेटः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीय आर्थिक अवस्थाको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण आधार तयार गरी स्रोत अनुमान तथा सिमा निर्धारणका आधार तयार गरी स्रोत अनुमान तथा सिमा निर्धारणका आधारमा अवण्डा नराखी आय - व्यय अनुमान पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । राष्ट्री नगरपालिका तथा वडा कार्यालयले अवण्डा राखि बजेट विनियोजनले कानुनमा भएको व्यवस्थाको पालना भएको छैन । कानून परिपालना गर्नु पर्दछ ।

आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यान्वयनमा विशेष ध्यान दिनु पर्दछ । यस सम्बन्धमा देखिएका अन्य व्यहोराहरु तपसिल वमोजिम रहेका छन् ।

- ❖ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभूत तथ्यांक संकलन, अभिलेखांकन र व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ ।
- ❖ नगरपालिकाले एक आर्थिक वर्षको अन्त्य भित्र भएको आफ्नो आर्थिक कारोबारको अनुसुची १४ वमोजिम ढाँचामा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्दछ ।
- ❖ नगरपालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाईएन । साथै नगरपालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्वयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति तयार विवरण राख्नु पर्दछ ।
- ❖ अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ वमोजिमको मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नु पर्दछ ।
- ❖ नगरपालिकाले जिन्सी सामानको एकीकृत विवरण तथा सहायक जिन्सी खाता अध्यावधिक नगरी वडा कार्यालय तथा विभिन्न संघ संस्थालाई वितरण गर्नु हुदैन ।
- ❖ वडा कार्यालयमा रहेका जिन्सी सामान सहितको अभिलेख देखिने गरी नगरपालिकाको मूल जिन्सी खाता अध्यावधिक गरेको राख्नु पर्दछ ।
- ❖ जिन्सी निरिक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार विभिन्न मालसामान मर्मत तथा लिलाम गर्नु पर्ने सामानको मर्मत तथा लिलाम गर्नु पर्दछ ।
- ❖ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १३ वमोजिम आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा पन्थ दिन

अगावै नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण सामाग्री मूल्य, ज्याला, भाडा तथा अन्य महशुलको स्थानीय न्युनतम दररेट तोक्नु पर्दछ

- ❖ सञ्चालित योजनाको सूचनापाठीमा आय-व्यय, अपेक्षित र वास्तविक लाभका साथैउपभोक्ताको योगदान र कार्यसम्पादन लगायतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवालासहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गर्नु पर्दछ ।
- ❖ वातावरणको संरक्षणको एकिकृत दिर्घकालिन योजना तयार गर्नु पर्दछ ।
- ❖ सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १९ (१) अनुसार सार्वजनिक निकायले बीस हजारभन्दा माथिको मालसामान खरिद गर्दा वा निर्माण कार्य गराउँदा आन्तरिक राजश्व कार्यालयबाट स्थायी लेखा नं. र मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाण पत्र प्राप्त गरेका व्यक्त, फर्म, संस्था वा कम्पनीबाट मात्र खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा कार्यालयले उपभोक्ता समितिमार्फत गराउँदा सो अनुसार गर्नु पर्दछ ।
- ❖ नगरपालिका अन्तर्गत रहेको सबै वडा कार्यालय, विषयगत शाखा तथा नगरपालिकाबाट नै तलब भत्ता खाने कर्मचारीहरुको अनिवार्य रुपमा मासिक हाजिरी विवरण प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई प्रमाणित गराई प्रशासन शाखामा राख्नुपर्दछ । वडा कार्यालय तथा विषयगत शाखाको समय समयमा अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्दछ ।
- ❖ सार्वजनिक खरिद नियमावली बमोजिम कार्यालयले वार्षिक खरिद योजना तयार गरी खरिद कारवाही सञ्चालन, म.ले.प.ले दिएका सुभावहरुको कार्यान्वयनको पालना, कार्यालयमा खरिद नियमानुसार खरिद कार्य, खरिद गर्दा एउटै प्रकृतिको खरिदलाई प्याकैजमा खरिद गर्नु पर्दछ । अब वार्षिक खरिद योजना निर्माण गरी नगरपालिकाबाट नै एकीकृत खरिद प्रक्रियालाई अबलम्बन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- ❖ सवारी साधन मर्मत तथा इन्धन सुविधा लिने पदाधिकारी तथा कर्मचारीले के-कति मर्मत खर्च तथा इन्धन सुविधा पाउने हो सो सम्बन्धमा स्पष्ट नियम नभएकोले नियम बनाई इन्धन तथा मर्मत खर्च दिने व्यवस्था मिलाउनुपर्छ ।
- ❖ सञ्चार सुविधा: नगरपालिका कार्यालय, विषयगत शाखा र वडा कार्यालय समेतमा कार्यालयले सञ्चार खर्च उपलब्ध गराएकोले कार्यालयले के कति सञ्चार सुविधा पाउने हो सो नियम बनाई सोही अनुसार सञ्चार खर्च उपलब्ध गराउनुपर्ने देखिन्छ ।
- ❖ खाजा तथा खाना खर्च सम्बन्धमा मितव्यीता अपनाउनु पर्दछ ।
- ❖ माथि उल्लेख गरिएका विविध विषयहरु महालेखा परीक्षक कार्यालयको सुभावलाई नगरपालिकाले कार्यान्वयन गर्नुपर्छ जसबाट नगरपालिकाको कार्य व्यवस्थित, मितव्यी, प्रभावकारी एवम् विश्वसनीय बनाई सार्वजनिक सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउनेतरफ ध्यान दिनुपर्नेछ ।
- ❖ योजना छनौट र संचालन: स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितामुलक, उत्पादनमुलक र प्रतिफल प्राप्त योजना छनौट गरी प्राथमिककरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । साथै योजना बनाउँदा मध्यम तथा दिर्घकालीन प्रकृतीका आयोजनाहरुको सूची

समेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ । नगरपालिकाले छनौट गरेको योजना मध्ये अधिकाशं योजना कम लागतका रहेको देखिएको छ । नगरपालिकाले साना तथा दुक्रे योजना संचालन गरेकोले ऐनको दफा २४ अनुसार प्राथमिककरण गरेको पाइएन । नगरपालिकाले मध्यम तथा दिर्घकालिन योजना छनौट तथा प्राथमिककरण गरी सहभागितामूलक, उत्पादनमूलक, दीगो र प्रतिफल प्राप्त गर्ने गरी योजना संचालन हुनु पर्दछ । राष्ट्री नगरपालिकाको पुँजीगत योजना २० प्रतिशत उपभोक्ता वा सेवाग्राही र ८० प्रतिशत राष्ट्री नगरपालिकाको लगानीमा योजना ल्याउने कोशिस गरियो भने आप्जो अपनत्वको आभाष हुने जानकारी गराउछु ।

- ❖ बजेट सिलिड गर्दा बिषयगत शाखा तथा बिभिन्न वडाहरूमा भागबन्डा भन्दा पनि आवश्यकतालाई आधारमानी राजश्व संकलन भु-धरातल, जनसंख्या भागलिक क्षेत्र आदित्यादीको पहिचान गरेर बजेट निर्धारण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- ❖ कर्मचारी करार: स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोधको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको लागि तथा सेवा करारबाट लिईने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ । कानूनको पालना गरी कर्मचारी करारमा राख्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।
- ❖ कार्यक्रम परिवर्तन - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ मा खर्च गर्ने अखित्यारी र कार्यविधि सम्बन्धमा उल्लेख छ । सोही नियमको उपनियम ७ बमोजिम कार्यपालिकाले सभाबाट स्वीकृत सिमा र शिर्षक बाहिर खर्च गर्न नपाउने उल्लेख छ । सोही अनुसार कार्यक्रम तय गर्नु पर्दछ । महालेखाको प्रतिवेदनले यस नगरपालिकामा कार्यक्रम परीवर्तन गरी खर्च नगर्न तथा कानूनको परिधि भन्दा बाहिर गएर रकमान्तर नगर्न सुभाव दिएको छ । नगर सभाबाट स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार हामीले कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्दछ । अबका दिनमा हामिले कार्यक्रम परीवर्तन तथा रकमान्तर गर्न नपर्ने गरी कार्यक्रम तथा योजना संचालन गर्नु राम्रो हुन्छ ।
- ❖ जिन्सी व्यवस्थापन- नगरपालिकाले आर्थिक कार्यविधि ऐन तथा नियमावली छुट्टै तयार गरी लागू गरेको छैन । प्रदेश आर्थिक कार्यविधि, नियमावली, २०६४ को परिच्छेद-६ मा सरकारी सम्पत्तिको जिम्मा त्यसको लगत संरक्षण र बरबुझारथ सम्बन्धी व्यवस्था र परिच्छेद-९ मा लिलाम बिक्री सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ । नगरपालिकाले जिन्सी निरीक्षण गराई प्रतिवेदन तयार गरेकोमा निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका लिलाम गर्नुपर्ने, मिन्हा गर्नुपर्ने, मर्मत गर्नुपर्ने जिन्सी फरफारक गरी मात्र रमाना दिने समानको बर्गिकरण बैज्ञानिक बनाउने लगायतका सुभावहरू कार्यान्वयन गरी जिन्सी व्यवस्थापन प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ । साविक गा.वि स मा रहेका सामाग्री नगरपालिका तथा वडा कार्यालयमा भएका जिन्सी सामाग्रीको नगरपालिका कार्यालयले एकिकृत जिन्सी राखी बार्षिक खरिद योजना बनाई नगरपालिका तथा वडा कार्यालयमा चाहिने सामाग्री सार्वजनिक खरिदको परिधि भित्र नगरपालिकाले

एकीकृत खरिद गरी वडा कार्यालयहरूलाई हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्था गर्नु भन्ने महालेखाको सुभाव लाई हामिले कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ । सोभै खरिद बाट कानूनको पालना नहुने हुँदा बार्षिक खरिद योजना बनाई नगरसभामा स्वीकृत गरी खरिद कार्य संचालन गर्नु पर्दछ ।

- ❖ शोधभर्ना- नगरपालिकाले कार्यालयबाट संचालन हुने कामका लागि पदाधिकारीलाई पेशकी दिने, सोधभर्ना दिने गरेको पाइयो । कार्यालयको काममा पदाधिकारीले पेशकी लिने, खर्च गरी सोधभर्ना लिनु उपयुक्त देखिएन । नितिगत निर्णय र सेवा प्रवाहको लागि निर्देशन गर्ने काममा संलग्न हुनुपर्नेमा पदाधिकारी यस्ता कार्यमा संलग्न हुनु उपयुक्त देखिएन । यस्तो कार्य नियन्त्रण हुनु जरुरी छ ।
- ❖ राजश्व परामर्श समिति - स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ६५ मा राजश्व परामर्श को लागि एक स्थानीय राजश्व परामर्श समिति सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ । उक्त समितिको काम कर्तव्य तथा अधिकार अन्तर्गत राजश्व सम्बन्ध आवस्यक कानूनको तर्जुमा संशोधन परिमार्जन र सो को परिपालनाका सम्बन्धमा आवस्यक परामर्श दिने राजश्वको स्रोत दायरा तथा दर समेतक विश्लेषण गरी आगामी आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुन सक्ने राजश्वको विश्लेषण गरी सो सम्बन्धमा अनुमान गरी राजश्वका दर र क्षेत्र लगायतका कार्यहरु तोकिएको छ । तर यस राष्ट्री नगरपालिकामा राजश्व परामर्श समिती तथा राजश्व सम्बन्धी कर्मचारीले खसै चासो देखाइएको पाइएन । राष्ट्री नगरपालिका राजश्व परामर्श समितिलाई थप कृयाशिल बनाई आन्तरिक आय बढाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- ❖ राजश्व दाखिला -आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०६४ को नियम ढ.घ मा दैनिक १० हजार रुपैयासम्मको नगदै बुझिलाई त्यस्तो राजस्व रकम दैनिक रूपमा राजस्व खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ र नगद राजस्व आम्दानी बैङ्ग दाखिला विवरणमा प्रविष्ट गर्नु पर्दछ । दैनिक रूपमा बैङ्ग दाखिला गर्न नसकिने भएमा कार्यालय प्रमुखले कारण उल्लेख गरी सात दिनभित्र नै त्यस्तो नगद बैङ्ग दाखिला गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ । नगरपालिका मातहतका वडा कार्यालयले संकलन गरेको राजस्व नियमानुसार समयमै दाखिला गरेको पाइन्नएन । अतः नियमानुसार समयमै राजस्व संकलन गर्नुपर्दछ । साथै वडा कार्यालयबाट प्रशासनिक सेवा उपलब्ध गराए वापत लाने कर शुल्क दस्तुर नगर सभाले स्वीकृत गरेको दर अनुसार असुल गरी पारदर्शि हिसावले अभिलेख राख्नुपर्दछ ।
- ❖ जटिल संरचना निर्माण -सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिहरूलाई मेशिन, औजार उपकरणहरूको आवश्यक नपर्ने, श्रममूलक कार्यको जिम्मेवारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । नगरपालिकाले आर.सि.सी. फ्रेम स्ट्रक्चरसहितका कल्भर्ट निर्माण, सडक पिच लगायतका जटिल प्राविधिक पक्ष समावेश हुने पूर्वाधार संरचना निर्माण कार्यसमेत उपभोक्ता समितिहरूमार्फत गराउने गरेको देखियो । यस्ता कार्य व्यवसायिक र अनुभवी निर्माण व्यवसायी फर्मबाट बोलपत्र प्रतिस्पर्धामार्फत गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ ।
- ❖ वितरणमुखी कार्यक्रममा खर्च - स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ७६ बमोजिम वितरणमुखी कार्यक्रमलाई नियन्त्रण गरी आयव्यय सम्बन्धी कारोबारको लेखा जिम्मेवारीपूर्वक राख्नुपर्ने व्यवस्था

छ । नगरपालिकाले उक्त कार्य नगरी बितरणमुखी कार्यलाई बढवा दिएको छ । उक्त कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

- ❖ प्यान बिलबाट खरिद गरेको - सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १९ मा सार्वजनिक निकायले कुनै खरिद कार्य गर्दा आन्तरिक राजश्व कार्यालयबाट स्थायी लेखा नम्वर र मूल्य अभिबृद्धि कर दर्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति फर्म संस्था वा कम्पनीबाट खरिद गर्नुपर्ने उल्लेख छ । नगरपालिकाले विभिन्न सामानको खरिद कार्य गर्दा मू.अ. करमा दर्ता नभएका पक्ष सँग खरिद गरेको देखियो । अत नियमानुसार मू.अ. कर दर्ता भएका पक्षसँग खरिद कार्य गर्नुपर्दछ ।
- ❖ खरिद इकाई - आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०६४ को नियम ३७ मा सार्वजनिक निकायले अधिकार प्राप्त अधिकारी बाहेक अरु कसैले पति खर्च गर्ने आदेश दिन नमिल्ने व्यवस्था गरेको छ । नियमानुसार कार्यालयबाट एकिकृत रूपमा खरिद इकाई मार्फत खरिद प्रकृया पारदर्शि रूपमा गरिनुपर्दछ ।
- ❖ परामर्श सेवा -सार्वजनिक खरिद नियमावली, नियम १२ मा सार्वजनिक निकायमा कार्यरत जनशक्तिबाट नभ्याउने र बढी दक्षता आवश्यक पर्ने कार्य अनुसार परामर्श सेवाको लागत अनुमान तयार गरी प्रतिस्पर्धाको माध्यमले खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले स्थानीय विकासमा टेवा पुने तथा दीर्घकालीन पुँजी निर्माण हुने मागमा आधारित आयोजनाको छनौट भएपछि लाभ लागत एकिन गरी उपलब्ध जनशक्तिबाट हुन नसक्ने कार्यको लागि प्रतिस्पर्धाको माध्यमले परामर्श सेवा खरिद गर्नु पर्दछ ।
- ❖ महालेखा परीक्षक कार्यालयको प्रतिवेदन - आ.व २०७८/२०७९ को राष्ट्री नगरपालिकाको लेखा परीक्षण गरी महालेखा परीक्षक कार्यालयबाट अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त भएको छ । सो प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका विषय हरुका सम्बन्धमा लेखा समितिमा समेत छलफल गरी बेरुजु फर्झ्योटमा भएको पत्राचार अनुसार देहाय अनुसार प्रमाण पेश भएको छ । नितीगत तथा बिषयगत कुराहरुको स्पष्ट पार्नु लेखा समितीको कर्तव्य हो ।
- ❖ राष्ट्री नगरपालिकाको आ. व २०७९/०८० मा बेरुजु रकम ३८८५२०००.०० बेरुजु रकम देखिन्छ सो रकममा १४,१२,०००.०० रुपैयाँ प्रतिक्रिया प्राप्त भएको सो उपर कार्बाही भइ बाँकी बेरुजु असुल उपर गर्न पर्ने ४१,५२,०००.०० रुपैयाँ, नियमसंगत गर्नुपर्ने (अनियमित) बेरुजु १९,६४१०००.०० र पेशकी फर्छोट हुन बाँकी ११,८३,४०००.०० समेत गरी जम्मा यस बर्षको बेरुजु ३,७४,३९,०००.०० हुनआउछ । गतबर्ष सम्मको बेरुजु १५,५५,५५,०००.०० र यस बर्षको बेरुजु गरी हाल सम्मको बेरुजु १,९२,९९,४००.०० हुन आउछ । यसरी बेरुजुको चाड बढै जानेहो भने आम राष्ट्री नगरबासीले गर्ने जनविश्वासमा प्रश्न वाचक खडा हुन्छ ।
- ❖ राष्ट्री नगरपालिकामा आ.व २०७९/०८० मा ६४४ वटा येजना मध्ये ११ वटा २० लाख माथीको योजना, १०८ वटा ५ लाख देखी २० लाख सम्मको योजना, र ५ लाख भन्दा मुनिका योजना ५२५ वटा रहेका थिए सो कार्य सम्पादन र मुल्याङ्कनमा टुक्रा बजेटका कारणले जनताले विकासका अनुभुती गर्न नसक्नु र नगरपालिकाले दिगो विकास नभएको देखिन्छ ।

- ❖ राष्ट्री नगरपालिकाका मा वडागत खर्चहरू प्रतिशतको हिसाबमा निम्न अनुसार रहेकोछ ।

क्र.स	विवरण	बजेट खर्च प्रतिशत	कैफियत
१	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. १	९२.६८	
२	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. २	८५.८३	
३	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. ३	८२.८०	
४	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. ४	८०.७५	
५	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. ५	८४.३०	
६	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. ६	७७.३७	
७	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. ७	८०.८६	
८	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. ८	८३.९१	
९	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. ९	८७.९०	
१०	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. १०	८४.३५	
११	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. ११	७३.३४	
१२	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. १२	८७.८०	
१३	राष्ट्री नगरपालिका वडा नं. १३	६५.२८	

- ❖ राष्ट्री नगरपालिका कर्मचारीमा नियमसंगत ब्यबस्थापन/ नियुक्ती गरेको देखिदैन । नियमबिपरित कर्मचारी ४८ वटा पदहरूमा करार तथा ज्यालादारी नियुक्ती गरी बेरुजु रकम रु. २८,६७,३९७.०० देखिन्छ ।
- ❖ राष्ट्री नगरपालिकामा प्रमुख तथा उप-प्रमुखले स्वकिय सचिब, कानुनी सल्लाहकार, प्रेस सहजकर्ता जस्ता शिर्षकमा रु. ४,५६,०००.०० खर्च भएको देखिन्छ । स्थानिय सरकार सञ्चालन एन २०७४ को दफा ८३ (८) ले यस निर्णयलाई नियम बिपरित छ भन्नेकुरालाई प्रस्त्रयाएको छ ।
- ❖ राष्ट्री नगरपालिकाको मेयर, उपमेयर, कार्यकारी प्रमुख लगायतका व्यक्तित्वहरूलाई सेवा प्रदाएक ३ वटा गाडी रहदा रहदै योजना अनुगमन, शिक्षा शाखा लगाएतका बिभिन्न शाखा सञ्चालन गर्दा साधन सवारी साधन भाडा रु. ८५,३००.०० खर्च भएको देखिन्छ । यसमा नियमक निकायले मितब्ययी अपनाएको देखिदैन ।
- ❖ करार शेवाका कर्मचारीहरूको स्थायी कर्मचारी सरह संजयकोष कट्टी गरी २८ जना कर्मचारीको १० प्रतिशतले रकम थप गरी बुझाएको रकम असुल गर्नुपर्ने रकम रु. ३,२५,४१६.०० रहेको छ ।
- ❖ राष्ट्री नगरपालिकाको अध्ययन अवलोकन भ्रमणको नाममा बिभिन्न शिर्षकको जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, बिभिन्न समुह, टोली भ्रमण गर्दा १६,३६,६५०.०० खर्च भएको देखिन्छ सोको

भ्रमण तालिका सहित प्रतिबेदन अस्तित्वको आधारमा नियन्त्रण गर्नुपर्ने म.ले.प. प्रतिबेदनमा उल्लेख छ ।

- ❖ जनता संग मेयर कार्यक्रममा सम्पुर्ण कागजात संलग्न नगरी भुक्तानी गरिएको र शिर्षक फरक परी भुक्तानी गरिएको रु. ४,९४,०००.०० म.ले.प. प्रतिबेदनमा उल्लेख छ ।
- ❖ लघु उधम विकास कार्यक्रममा व्यबसाय सचेतना लाङ्गित समानता र समाबेशि सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्दा भत्ता बापत लिन नमिल्ने रकम उधम सहजकर्ता उधमपुरीको रु. १६,३२०.०० र समाज थापाको रु. १६,३२०.०० असुल उपर गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- ❖ लम्की स्किन कार्यक्रममा ९,६५,०००.०० भुक्तानी गरिएकोमा चित्रबन एग्रा भेट संग रु. ९६,५००.०० अनियमित भइ असुलउपर हुनु पर्ने देखिन्छ ।
- ❖ भ्रमण खर्च भनी लिइएको पेशकी कर्मचारी श्री अर्जुन पोडेलले भ्रमण नगएको र पेशकी पनि फर्छौट नभएको देखिन्छ साथै यस्ता पेशकी फर्छौट हुन बाँकी १,१५,३३,६८२.०० रहेको छ जो म्याद नाघेको पेशकी हो ।
- ❖ अन्तरिक राजश्वमा अनुमानित गरिएको एकिकृत सम्पती कर, घर जगा करमा ८१.२४ प्रतिशत, घर बाहल करमा ९१५.३४ प्रतिशत र व्यबसायिक करमा १०२.३६ प्रतिशतमा उठाउन सफल भएको देखिन्छ यसले कर निर्धारण समितीले राप्ने संग अध्ययन गर्नुपर्ने पाठ सिकाएको छ ।
- ❖ वडागत राजश्व असुलिमा समय अनुसार नगरपालिकालाई नबुझाएको वा भोचर नबुझाएको म.ले.प. प्रतिबेदनले उल्लेख गरेको पाइन्छ । यसमा वडा अध्यक्ष, राजश्व फाँटका कर्मचारी, प्रशाशकिय प्रमुख, मेयर, उप-मेयरले ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।
- ❖ राष्ट्री नगरपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका व्यबसायहरू करको दायरा भित्र ल्याउनुपर्ने नगर सदस्यहरूको थप जिम्मेवारीको बिषय रहेको छ ।
- ❖ ढुङ्गे खोला तटबन्धनमा ठेकका वला संग असुलउपर हुनुपर्ने रकम रु. २४,०७६.५० असुलउपर गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- ❖ एक शिर्षकको अर्को शिर्षक भइ करण खुलाउन नसकिने फरक शिर्षकलाई नियमसंगत मान्न नसकिने रकम रु. १,३३,१९,९३८.०० म.ले.प. प्रतिबेदनमा उल्लेख छ ।
- ❖ नियम र कार्यविधि नटेकी सोभै खरिद गरिएको फर्निचरसामाग्री नियमअनुसार नरहेको रकम रु. २५,४७,६१९.२५ रहेको देखिन्छ ।
- ❖ बितरणमुखी कार्यक्रममा दोसल्ला, हर्लिस, खादा भुल, स्कुल ड्रेस तथा व्याग, साडी खरिदमा ८,३९,६९०.०० रूपैयाँ आपुर्ति कर्तालाई दिएको देखिन्छ । बितरणमुखी खर्च आवश्यकतार बास्तबिकतामा आधारित भएर नियन्त्रण गर्दै सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।
- ❖ प्रधान मन्त्री कृषी कार्यक्रम आषधी खरिद, न्यानो भोला, पोषण कार्यक्रम समिक्षा जस्ता कार्यक्रमहरूको अनुगमनको प्रतिबेदन अपरिहार्य कुरा हो ।

- ❖ पुस्तकालय स्थापना अनुदानमा भएको अनिमतता रु. २,८९,१५७.५२ रुपैयाँ म.ले.प. ले देखाएको छ ।

महालेखा परीक्षक कार्यालयले दिएको सुझाव, विभिन्न मौजुदा कानून, नगरपालिकाले निर्माण गरेको कानून तथा कार्यीविधि, अछितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले दिएको सुझाव, अध्ययन गर्दै नगरपालिका मा हामी जस्तो सामाजिक रूपान्तरका लागि समय खर्चने व्यक्तित्वहरूले चालेका हरेककदमले राष्ट्री नगरपालिकालाई नयाँ कार्य दिशा दिने बिश्वास लिएको छु यस राष्ट्री नगरपालिकाले लिएको लक्ष्य उद्देश्य प्राप्त गर्नु तपाइ हाम्रो सबैको उत्तरदाइत्व हो भन्दै उद्देश्य प्राप्त गर्न सफलता मिलोस शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु । धन्यवाद

लेखा समिति संयोजक
श्री दिपक अधिकारी